Gemeente Houten

Onderdoor 25
Postbus 30, 3990 DA Houten
Telefoon 030 639 26 11
Fax 030 639 28 99
E-mail: gemeentehuis@houten.nl
Internet: www.houten.nl

gemeente Houten

Werk en Inkomen Lekstroom
Postbus 2708
3430 GC Nieuwegein

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
			874996	

Onderwerp:
Zienswijze Jaarverslag 2024 en Begroting 2026 WIL

Geachte leden van het algemeen bestuur,

U heeft de gemeenteraad van Houten in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op het Jaarverslag 2024 en de Begroting 2026 Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) die de gemeente Houten van u heeft ontvangen. We zien dat er veel op de WIL afkomt en de organisatie het niet altijd makkelijk heeft. Desondanks worden er mooie resultaten geboekt en zien we dat u ook verbeterslagen maak. Daarvoor zijn we u zeer erkentelijk. We zien ook dat er nog dingen beter kunnen. Daar hebben we ons in deze zienwijze op geconcentreerd met de insteek om samen deze verbeterslagen te maken.

Reactie op Jaarverslag 2024
Als raad willen we graag snel zien waar het goed gaat en waar belangrijke afwijkingen plaatsvinden. En waar verbetermaatregelen wenselijk zijn. Dat kan aanmerkelijk verbeterd worden in uw jaarrekening. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de grafiek “aantal banenafspraken binnen WIL” op bladzijde 87. Deze doelstelling wordt niet gehaald. En er wordt niet aangegeven of en hoe u dit in de toekomst wel gaat halen, terwijl dit voor ons als raad een belangrijke doelstelling is. Zo zitten er meer doelstellingen en afwijkingen in de bijlage KPI’s en kerncijfers 2024 vanaf bladzijde 58 tot en met 89 (31 pagina's). Ook in de tabellen per programma wordt geen toelichting gegeven als iets niet behaald is. Twee goede prestaties en twee ontwikkelpunten er uitlichten onder zo’n tabel (op blz. 11, 16, 21 en 24) zou voor ons zeer behulpzaam zijn. Wanneer dit gepresenteerd wordt gezamenlijk met een overzicht van de belangrijkste financiële afwijkingen per gemeente / per programma in een cijfermatige samenvatting vooraf bedient u ons als raad op een overzichtelijke manier. Wij vragen u:

1. Om in jaarverslagen en rapportages een samenvatting te geven van belangrijke doelstellingen, afwijkingen en maatregelen om het doel wel te halen;
2. Vanuit uw expertise verschillen tussen gemeenten te benoemen en aan te kaarten (evt. met voorgestelde maatregelen);
3. Afwijkingen van KPI's toe te lichten en in de begroting hier op terug te komen;
4. In Turap en Jaarverslag een financiële en inhoudelijke samenvatting per gemeente op te nemen

Op basis van het totaal aantal bladzijden dat u ons als gemeenteraadsleden voorlegt kunnen wij ons kaderstellende en controlerende rol niet goed uitoefenen. Wij vragen u nadrukkelijk om belangrijke

informatie te bundelen in een samenvatting met duiding. Uiteraard zijn wij bereid met u mee te denken hoe dit er uit moet zien.

Zienswijze op Begroting 2026
Doel van de begroting is om inzicht te geven in de kosten van financiële ontwikkelingen in het komende jaar. Hierin zijn nog verbeteringen mogelijk. De raad van Houten:

- Wil graag voorafgaand aan de Turap een overzicht van de kosten 2025 die voortvloeien uit het vaststellen van deze begroting (en andere ontwikkelingen). De begroting van WIL dient als input voor de Perspectiefnota / Begroting van de gemeente, waarbij het belangrijk is het volledige bedrag waarover de gemeenteraad kan beschikken inzichtelijk te hebben. In eerdere zienswijzen hebben wij al aangegeven dat een begrotingswijziging WIL na vaststelling van de Perspectiefnota / Begroting met kosten die eerder bekend waren voor ons niet wenselijk is in het licht van de kaderstellende rol van de raad, waarbij bij de perspectiefnota politieke afwegingen worden gemaakt op basis van alle voorstellen en financiële middelen. Wij verzoeken de WIL met klem om voor 1 augustus 2025 inzicht te geven in eventuele extra kosten voor 2025 en eventuele kosten voor 2026 bovenop de begroting met toelichting (in het kader van de ontwikkelagenda, businesscase bewindvoering), voor zover dan bekend, zodat wij als raadsleden in de gemeentebegroting een afweging kunnen maken.
- Heeft al meerdere keren aangegeven dat een eerste begrotingswijziging 2026 die conform planning in november / december 2025 voorligt te laat is om nog wijzigingen voor het jaar 2026 door te voeren. De gemeentelijke begroting 2026 wordt op 14 november 2025 vastgesteld en daarin moeten keuzes worden gemaakt in het licht van het negatieve meerjarenperspectief. In de begroting willen wij alle plannen en financiën integraal afwegen. Naar verwachting is er daarna geen financiële ruimte meer. Vandaar ons bovenstaande verzoek. Dat geldt niet voor budget neutrale wijzigingen.
- Dat de KPI’s / acties en streefwaarden overzichtelijker gepresenteerd kunnen worden en van meer duiding kunnen worden voorzien.
- Verwacht van WIL in de begroting 2027 een heldere samenvatting. De samenvatting in het begin van de begroting 2026 geeft niet duidelijk weer waar u op gaat inzetten en waar de grootste afwijkingen zitten met argumentatie. In de toekomst verwachten wij een samenvatting met ook een gemeentelijke paragraaf waarin dit duidelijk wordt toegelicht. Een document van 116 pagina’s zonder zo’n heldere financiële en inhoudelijk samenvatting algemeen en per gemeente is in onze ogen niet de manier om dit aan de gemeenteraden aan te bieden. Uiteraard zijn wij bereid met u mee te denken hoe dit er uit moet zien.
- WIL in de begroting 2027 een duidelijke grafiek opneemt waarin de stijging door de jaren heen inzichtelijk wordt gemaakt. Volgens onze eigen berekeningen valt de stijging mee als 2026 wordt vergeleken met de herziene begroting 2025 (3,1%) maar is er sprake van 19% stijging t.o.v. realisatie 2023.

Wij constateren dat de begroting van de WIL ons niet in staat stelt onze kaderstellende rol goed vorm te geven. We vragen daarom de WIL om een project “verbetering Begroting” (en in het verlengde daarvan de Jaarrekening) te starten waarbij aandacht is voor onder andere:

- Compleetheid: Hoe krijgt u als organisatie alle voorzienbare kosten voor het begrotingsjaar (en eventueel het lopende jaar) in uw begroting inzichtelijk, zodat de raad in de perspectiefnota beschikt over alle plannen en het juiste financiële kader
- Presentatie: hoe presenteert u inhoudelijke plannen en financiële afwijkingen voor de WIL als geheel en voor afzonderlijke gemeenten op een compacte manier
- Inzicht: hoe geeft u kernachtig inzicht in meerjarige ontwikkelingen
- Tijdslijn: zodat in het voortraject het ambtelijk en DB-perspectief voldoende kan worden meegenomen

De ontwikkel-agenda
De ontwikkel-agenda is niet een opsomming van projecten, maar een combinatie van projecten die moet leiden tot een WIL-organisatie die meer in lijn handelt met het meerjarig beleidskader in een nieuw financieel perspectief. Het meer handelen in die lijn vraagt: een Poort, waarbij wordt aangesloten bij de leefwereld van mensen en zo snel mogelijk op meerdere leefgebieden de juiste ondersteuning wordt ingezet. Meer lokale aanwezigheid en samenwerking met lokale partners. Een ander minima-beleid. Processen die uitgaan van vertrouwen en waarbij een transitie wordt gemaakt van complexiteit naar eenvoud. We verwachten dat u in de toekomst deze samenhang meer benadrukt.

U heeft de juiste items gekozen, maar we zien nu vooral een planning en een geschatte financiële impact. Als raad verwachten wij inhoudelijk wel een beter onderbouwd verhaal, zoals dat wel is gedaan voor de harmonisatie / herontwerp van minima-regelingen. Dat geldt zeker voor het item terecht in de uitkering. Wij vragen u om een beeld van de items in de ontwikkelagenda conform de pijlers (leefwereld, beperkte zelfredzaamheid en financiële bestaanszekerheid centraal) en bewegingen (eenvoud, vertrouwen en maatwerk / minder mensen in de uitkering) uit het Meerjarenbeleidsplan. Wij zien graag in de kwartaalrapportages de inhoudelijke en cijfermatige voortgang terug.

Het is een logische stap dat SILW niet meer in de ontwikkel-agenda is opgenomen, maar dat hier in aparte raadsinformatiebrieven vanuit de ketenregisseur op verantwoord wordt.

Herontwerp minima-regelingen
Op pagina 20 en pagina 76-83 wordt een toelichting gegeven op herontwerp minima-regelingen. In dit proces, waarover de raad op verschillende momenten is geïnformeerd wordt gekeken naar een eenvoudiger stelsel met een hoger bereik, dat goedkoper is in de uitvoering en waarmee een substantiële bijdrage wordt geleverd aan financiële bestaanszekerheid voor de mensen die dit het hardste nodig hebben.

Als raad omarmen we de vier kernpunten:
- Ambtshalve toekennen van de individuele inkomenstoeslag (IIT) op jaarbasis aan alle mensen in de uitkering, die meer dan drie jaar leven op een minimumniveau (tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm)
- Het verlagen van de vergoeding voor woninginrichting binnen de bijzondere bijstand van 60% naar 40% van de Nibud-richtprijzen, omdat de Nibud-richtprijzen zijn gebaseerd op gemiddelde nieuwprijzen, terwijl de bijzondere bijstand bedoeld is voor de een verantwoorde basisinrichting. We zetten in op hergebruik van onder andere meubels, wat past in een duurzame, circulaire visie. Daarbij is hergebruik goedkoper dan het aanschaffen van een volledig nieuwe basisinrichtinig volgens de Nibud-richtprijzen. Tot slot voeren we dit gelijktijdig met ambtshalve IIT in, waarmee een vast bedrag ontvangen die ze voor de woning kunnen inzetten.
- Inkomensgrens bijzondere bijstand aan de onderkant verhogen en aanvragen begrenzen tot 150%.
- Minder administratie bij toekenning collectieve zorgverzekering minima (CZM). Met deze aanpassing volstaat de huidige dienstverleningsovereenkomst niet meer. Voor 2026 verwachten we dat deze wordt aangepast.

Als raad kunnen we ons vinden in de denklijn van fase 2 voor het herontwerp van de minimaregelingen. We verwachten echter een verdere uitwerking op deze onderdelen.

Businesscase bewindvoering
In 2023 is WIL gestart met de business case bewindvoering om de kosten van bewindvoering voor zowel gemeente als klanten te verlagen. Een medewerker van WIL voerde in dit kader zelf de noodzakelijke taken uit om 50 klanten succesvol uit de bewindvoering te helpen en financieel zelfredzaam te maken. Blijkens de begroting van WIL (p. 45) wordt de bewindvoering structureel

ingericht en worden de consequenties in de 2e begrotingswijziging 2026 opgenomen. Zo is opgenomen in uw begroting. Een dergelijke manier van werken is voor ons onprettig. Zaken die bekend zijn moeten in de begroting worden opgenomen.

Inhoudelijk zijn wij enthousiast over dit project. In de evaluatie lezen we dat het is gelukt om de beoogde 25 personen uit de bewindvoering te krijgen (en daarmee dus kosten zijn bespaard voor bijzondere bijstand (op jaarbasis 45.000, over 5 jaar 225.000). Er wordt voorgesteld om 100.000 jaarlijks en structureel in te zetten voor de BC. Dat levert bij ons nog wel drie vragen op:

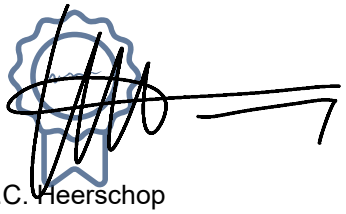
i. Waarom jaarlijks € 100.000 en niet over 2 jaar verspreiden (wat in de pilotfase het geval was).
ii. In hoeverre is hier sprake van een BC als we jaarlijks meer moeten investeren dan dat het oplevert (los van de maatschappelijke impact)?
iii. Voor een reële meerjarige businesscase: in hoeverre lukt het om ieder jaar 25 personen uit de bijzondere bijstand uit te laten stromen? Dit is in het begin makkelijker dan in het vijfde jaar. Wij verwachten een jaarlijkse evaluatie.

De raad van de gemeente Houten,
de plv. griffier,



H. Khairouni

de voorzitter,



H.C. Heerschop

Bijlage(n): -